

Yıl: 4, Sayı: 13, Aralık 2017, s. 286-302

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Mehmet Fatih ÖZKURT¹, Sayime ERBEN KEÇİCİ²

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖZ YETERLİLİK ALGILARI İLE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Özet

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2016-2017 yılında Van ili Erciş ilçesinde çalışan 720 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya, 2016-2017 yılında Van ili Erciş ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda çalışan sınıf öğretmenleri arasından olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden gelişigüzel örnekleme yoluyla seçilen 312 sınıf öğretmeni katılmıştır.

Verilerin analizi SPSS programı aracılığı ile yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin öğretmen öz yeterlilik algıları yeterli düzeydedir. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik algıları, cinsiyet ve hizmet süresi değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Sınıf öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri onların öğretmen öz yeterlilik algılarını etkilemektedir. Yani sınıf öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arttıkça öğretmen öz yeterlilik algıları da artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öz yeterlilik, Öğretim Materyali Tasarımı, Öğretmen.

THE RELATION BETWEEN THE CLASS TEACHERS SENSES OF SELF EFFICACY WITH TEACHING TECHNOLOGIES AND TALENTS OF MATERIEL DESIGNING

Abstract

The aim of this study is revealing the relation between the class teachers' self-efficiency with teaching technologies and talents of material designing. Descriptive scanning method used in the research. The population of the study forms the 720 class teachers working at province Van, town Erciş in 2016-2017. In the study, 312 class teachers has participated, these teachers have been chosen among the teachers working at the schools of the Ministry of National Education at province Van, town Erciş in 2016-2017 years, and they have been chosen by the way of using random sampling a kind of unlikely sampling methods.

¹ Öğretmen, MEB, ozkurt1071@gmail.com

The data has been analyzed by the mean of SPSS Program. According to obtained data, it has been reached these results. The self-sufficiency perception of the class teachers is sufficient level. The self-sufficiency perception of the class teachers doesn't be come different according to gender and period of service factors. Teaching Technologies and talents of material designing of the class teachers affect the self-sufficiency perception of them. In other words, the self-sufficiency perception of the class teachers increases as long as teaching Technologies and talents of material designing of the class teachers increase.

Keywords: Self-sufficiency, Teaching Material Designing, Teacher.

GİRİŞ

Eğitim politikalarımızın başarısı, genel olarak bu politikaların uygulayıcıları olan öğretmenlerimize ve onların sahip olduğu niteliklere bağlıdır. Bu nitelikler, eğitim öğretim sürecini etkilemektedir. Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri yerine getirmeleri, onların iyi eğitim almalarının yanı sıra, görev ve sorumluluklarını yerine getirebileceklerine olan inançları ile de ilgilidir (Yılmaz ve diğerleri, 2004).

İşte bu görev ve sorumlulukların yerine getirebilmesine ilişkin inançlara öz yeterlilik denir. Öz-yeterlik bireyin, belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip, başarılı bir biçimde yapma kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısıdır (Bandura, 1997, Aktaran: Uysal ve Kösemen, 2013). Yani bireyin bir işi yapıp yapamayacağı konusunda kendisine olan güveni ve inancıdır. Öz yeterlilik kavramını ilk olarak Bandura, Sosyal Öğrenme Kuramı içerisinde ortaya atmıştır. Bandura (1986) , öz-yeterlik inancını, bir kişinin belirli bir durumda ya da problem karşısında başarılı olup olmayacağına ya da bununla nasıl başa çıkacağına ilişkin kişisel inançları olarak tanımlamaktadır. Bu inançlar, bireylerin nasıl hissettiklerini, düşündüklerini, kendilerini motive ettiklerini ve davrandıklarını belirtmektedir (Bandura, 1994, Aktaran: Eker, 2014).

Öz yeterlilik inançları, insan eylemlerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bireylerin performanslarını etkiler, yönlendirir ayrıca başarılı veya başarısız olmasında önemli bir rol oynar. Bandura, öz-yeterlik algısının, insan davranışlarının ve davranış değişikliklerinin temel belirleyicilerinden biri olduğunu ileri sürmektedir (Bandura, 1986, Aktaran: Özerkan, 2007). İnsanlarının bu öz yeterlilik inançları çeşitli kaynaklardan etkilenmektedir.

Öz Yeterlilik Algısının Kaynağı

Bireyin, görevi başarma ya da başaramama beklentisi öz-yeterlilik algısını etkilemektedir (Senemoğlu, 2001). Bandura'ya (1977) göre öz-yeterlilik algısı dört temel kaynaktan elde edilen bilgilerden etkilenmektedir (Kotaman, 2008). Bu kaynaklar;

Kişisel Deneyimler

Öz-yeterlilik kaynakları içinde en etkili olanıdır. Bireyin, doğrudan kendi yaptığı başarılı ya da başarısız etkinlikler sonucunda elde ettiği bilgilerden oluşur. Bu yeterlilik inancı bilgisi, bireyin yaptığı eylemin hissettirdiği başarı veya başarısızlığın derecesini temel almaktadır. Bu, sağlam yeterlik duygusu, sabırlı çabalar yoluyla geliştirilir. Birey, engellere rağmen, verilen görev için "gerekli olan her şeye sahip olduğuna" inandığı zaman, yeteneklerine daha güçlü bir şekilde inanır (Tschannen-Moran, Woolfolk Hoy ve Hoy, 1998, Aktaran: Dolapçı, 2013).

Dolaylı Deneyimler

Birey, kendine benzer başka kişilerin başarılı ya da başarısız etkinliklerinden yola çıkarak, aynı etkinlikleri kendisinin de başarabileceğine ya da başaramayacağına ilişkin fikrini

etkiler. Bireyler, toplumdaki diğer bireylerin eğilimlerini, yaşam şekillerini ve başarılarını gözlerler. Diğer modelleri gözlemek, gözlemcinin kendi kapasitesine olan inancını artırır (Bozgeyikli 2005, Aktaran: Dolapçı, 2013).

Sözel İkna

Bireyin başarabileceğine ya da başaramayacağına ilişkin sözel ifadeler, nasihatler bireyin öz-yeterlilik algısını etkiler. Sözel ikna, öz-yeterliliği geliştirmek için kullanılan üçüncü yoldur. Sözel ikna, kişinin görevle ilgili sergilediği performansla ilişkin diğer insanların, kişinin o görevi başarı ile tamamlayabileceğine dair verdikleri geribildirimleri içermektedir (Coleman ve Karraker, 1997, Aktaran: Kotaman, 2008, Aktaran: Dolapçı, 2013).

Duygusal Durum

Bu kaynak bireyin, stres ve kaygı ile etkin bir şekilde mücadele edebilmesi ile ilgilidir. Öz-yeterlilik inancının duygusal durum boyutu, bireylerin herhangi bir işi yaparken yaşadıkları kaygı durumlarından dolayı, kendilerini yetersiz hissetmeleri ile ilgilidir. Stres ve kaygının, öz-yeterlilik inancı üzerinde olumsuz bir etkisi vardır. Yüksek kaygı, bireyin performansının düşmesine neden olur. Birey fazla kaygılı ve huzursuz değilse, daha başarılı olur (Bandura, 1986, Aktaran: Dolapçı, 2013).

Pajares'e (1996) göre, öz-yeterlilik inancının gelişimi ve kullanımı sezgisel bir süreçtir. Bireyin yaptığı bir eylemin sonucuna ilişkin düşüncesi, daha sonra benzer bir görevi yerine getirebilme konusunda kendi yeteneklerine olan inancının oluşumunda ve geliştirilmesinde kullanılmaktadır. Yani, herhangi bir işin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi, o işin daha sonra da başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu anlamda bireylerin kendi yetenekleriyle ilgili olarak geliştirmiş oldukları inançları, onların neleri yapabileceklerini belirlemelerinde etkili olmaktadır. Bu bilgi, aynı düzeyde birikime veya becerilere sahip öğretmenlerin neden farklı düzeyde performans ortaya koyduklarının açıklanmasına yardımcı olabilir (Aktaran: Dolapçı, 2013).

Gün geçtikçe önem kazanan öğretmenlerin öz yeterlilik inançları ile öğretmenlerin eğitim alanındaki uygulamaları arasındaki ilişkinin doğrudan ortaya konulmasının gerekliliği, araştırmacılar tarafından ifade edilmiştir (Ambimbola, 1983; Pajares, 1992; Pomeroy, 1993, Aktaran: Azar, 2010, s. 239). Levitt'e göre (2001) fen eğitimi alanında yapılan reformların başarısı yapılan programa, programla ilgili materyallere ve özellikle de öğretmenlerin öz yeterlilik inançlarına bağlıdır. Cronin- Jones (1991) raporunda öğretmenlerin öz yeterlilik inançlarının, geliştirilen programların başarılı bir şekilde uygulanmasında etkisi olduğunu ifade etmiştir. Tobin vd., (1994) ise öz yeterlilik duygusunu, başarılı öğretim ile ilişkilendirmişlerdir (Aktaran: Azar, 2010). Öz yeterlilik duygusu gibi öğretmen inanışları ile ilgili yapılan araştırmaların temelinde de öğretmenlerin eğitim-öğretimle ilgili inanışlarının planlama, karar verme ve sınıf içi faaliyetleri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Buna göre inanışlar, bireylerin problem çözme ve bilgiyi organize etmelerinde bilgiden daha etkilidir (Pajares, 1996, Aktaran: Azar, 2010). Bu bağlamda, öğretmenlerin, eğitim-öğretim faaliyetleri sürecinde sınıf içi uygulamaları, kullandıkları stratejiler, öğrencileri güdülemede uyguladıkları yöntemler ile öz yeterlilik inançları arasında yakın bir ilişki vardır. Örneğin, Czerniak (1990)'a göre öz yeterlilik inancı yüksek olan öğretmenler araştırmacı ve öğrenci merkezli stratejileri; öz yeterlilik inancı düşük olan öğretmenler ise daha çok öğretmen merkezli stratejileri kullanmaktadırlar (Aktaran: Azar, 2010). Sonuç olarak bir öğretim programının sınıf içi uygulamalarla en iyi şekilde

uygulanıp etkin bir öğretimin gerçekleştirilmesinde ve öğrenci başarısını arttırmada büyük katkısı olan dolayısıyla da öğretmen eğitimi için araştırılması gereken öğretmen öz yeterlilik inancı birçok araştırmacı tarafından farklı değişkenler açısından incelenmiştir (Azar, 2010).

Öğretmen Öz Yeterlilik Algısı Nedir?

Ashton (1984)'e göre, öğretmenlerin öz-yeterlilik inançları, öğrencilerin performanslarını etkileme kapasitelerine olan beklentileridir. Öz yeterlilik inancı, eğitim alanında, öğretmenlerin performanslarındaki bireysel farklılıkları açıklamak amacıyla kullanılmakta ve öğretmen davranışını anlama ve geliştirmede önemli katkılar sağlamaktadır (Riggs ve Enochs, 1990, Aktaran: Tepe, 2011).

Öğretmenlerin öz-yeterlilik algılarının gelişiminde en etkili yol, lisans eğitiminde almış olduğu teorik dersler ve yapmış olduğu öğretmenlik uygulamaları dersleri ile doğrudan edinilen yaşantılardır. Öğretmen adaylarının, doğrudan yaşantılara dayalı olarak öz-yeterlilik algısının oluşumunda ilk etapta sınıf yönetimini sağlamak çok önemli olabilir. Çünkü öğretmen adaylarında yeterlilik algılaması, öğrencileri kontrol altında tutma ve sınıf düzenini sağlamaya yöneliktir. Öz-yeterliliği düşük öğretmen adayları, öğrencilere yönelik kötümser bir bakış açısına sahiptirler. Bu öğretmen adayları, öğrencilerin derse yönelmesini ve sınıf düzenini sağlamak amacıyla cezaya ve katı sınıf kurallarına sıkça başvurabilirler. Öğretmenlik mesleğinde belli bir deneyim doyumuna ulaşıldığında ise öz-yeterliliğinin gelişimi daha sabit bir hal alabilir. Fakat yeterli uygulama fırsatı bulamayan öğretmen adayı böyle bir deneyimden yoksun olacaktır. Bu yoksunluk, öğretmen adayının öz-yeterlilik değerlendirmelerini dolaylı yaşantılarla geliştirmesine neden olacaktır (Tschannen-Moran ve ark., 1998, Aktaran: Özerkan, 2007).

Öz-yeterlilik algısı, öğretmen adayları için çoğunlukla öğretmen eğitim programlarında yer alan bilgi, beceri ve yapılan okul uygulama çalışmaları kapsamında değerlendirilmektedir. Öğretmen adayları için eğitimlerini sürdürdükleri dönemde yaşayacakları herhangi bir yetersizlik, onların mesleklerini gerçekleştirecekleri yıllarda kaygı ve stres kaynağı olarak baş gösterebilecektir. Bu nedenle öğretmenlerin mesleklerini yürütürken kendilerini yetkin hissetmelerini sağlayacak şekilde mezun edilmeleri oldukça önemli görülmektedir (Yüksel, 2010). Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlilikleri kazanabilmeleri, onların iyi bir eğitimden geçmelerinin yanı sıra, görev ve sorumluluklarını tam anlamıyla yerine getirebilecekleri inancına sahip olmalarından kaynaklanır (Yılmaz, Köseoğlu, Gerçek, ve Soran, 2004). Ayrıca bilgi birikimi gibi öğretmene ilişkin değişkenler, sınıf mevcudu gibi sınıf değişkenleri, okul müdürünün yaklaşımı ve desteği gibi yönetimle ilgili değişkenler; öğretmenlerin sosyal statüleri gibi sosyo-ekonomik değişkenler ve son olarak da öğretim materyalleri/kaynakları, toplumdan ve meslektaşlardan gelen destek/onay gibi çevresel etmenler öğretmenlerin yeterlik inançlarını etkilemektedir (Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy, 2002: 2, Aktaran: Albayrak, 2015).

Öz yeterliliği düşük olan öğretmenler, öğretime düşük bağlılık gösterir ve kendisini yetersiz hissederler. Kendisini yetersiz hissettiği konulara daha az zaman harcarlar ve akademik meselelere daha az zaman ayırırlar. Ayrıca yeterliliği düşük olan öğretmenler, mesleki rahatsızlıklara daha açıktır. Öz yeterliliği düşük olan öğretmenlerin, fiziksel ve duygusal yorgunluk, hizmet ederken benlik kaybı ve kişisel başarımlara ilişkin yararsızlık hissini içine alan kronik mesleki stres kaynakları ile boğuşacağı belirtilmektedir (Bandura, 2002; Gibson ve Dembo, 1984, Aktaran: Kurt, 2012). Yeterliliklerine inanmayan öğretmenler, akademik

problemlerin üstesinden gelmekten kaçınmakta ve çabasını kendi duygusal endişelerini rahatlatmak için kendi içine doğru yönlendirmektedir. Bu kaçarak üstesinden gelmeye çalışma ise meslekten ayrılma veya çıkarılmaya kadar giden olumsuz sonuçlara neden olabilir (Bandura, 2002, Aktaran: Kurt, 2012). Öz yeterlilik algısının yüksek olması, öğretmenleri mesleki strese karşı korur. Öz yeterliği yüksek öğretmenler, mesleklerine daha çok yönelen ve memnuniyeti yüksek olan öğretmenlerdir (Schmitz, 2000'den Aktaran: Yılmaz ve diğerleri, 2004).

Öğretmenlerin öz yeterlilik inançları, sınıflarındaki eğitim öğretim sürecine yansımaktadır. Öz yeterliliği yüksek olan öğretmenler, sınıf yönetiminde, öğrenci ile ilişkilerinde, öğretim stratejilerini, kullanmada etkili olabilmektedir. Bu da öğrencinin akademik başarısını olumlu yönde etkilemektedir. Bu nedenle iyi yetişmiş öğretmen adaylarının her şeyden önce yüksek öz-yeterlik inancına sahip olmaları beklenmektedir (Üredi ve Üredi, 2006). Ayrıca Milner ve Woolfolk (2002) öğretmenlerin öz-yeterlik inançları ile planlama ve öğretim süreçlerindeki sınıf içi uygulamaları arasında güçlü bir ilişki olduğunu ifade etmiştir (Aktaran: Eker, 2014). Öğretmenlerin öz yeterlilik inançları önemlidir. Çünkü onların bu inançları sınıftaki eğitim öğretim sürecine, öğrencilerin başarısına etki eder. Bandura' da (1986), bir öğretmenin öğretim öz-yeterlik inancının sınıfta başarıyı etkileyen olaylar üzerinde etkisinin olduğunu belirtmektedir (Aktaran: Eker, 2014).

Derste Öğretim Teknolojileri ve Materyal Kullanmanın Önemi

Demirel'e (1999:5) göre eğitim bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu yaşantı ne kadar somut bir yaşantı olur ise öğrenme o kadar kalıcı olur. Bireylere bu somut yaşantıları sağlamada eğitim teknolojisi ve öğretim materyallerinin önemi büyüktür. Diğer bir ifadeyle derste etkili ve kalıcı bir öğrenmeyi sağlamak için çeşitli araç ve gereçlerden faydalanılır. İçinde bulunduğumuz bilgi çağı ve buna göre şekillenen yeni eğitim öğretim programları eğitimde teknoloji ve materyal kullanmayı gerekli kılmaktadır. Ülkemizin eğitimdeki uzak hedeflerine ulaşması için ve çağa ayak uyduran sağlam temelli bireyler yetiştirmek için eğitimin bu vazgeçilmezlerinden yararlanmalıyız.

Ergin'e (1995) göre "öğrenciler, öğrenmelerini %83'ü görme, %11'i işitme, %3,5'i koklama, %1,5'i dokunma ve %1'i tatma duyularıyla, öğrenirler. Ayrıca zaman sabit tutulmak üzere kişiler, okuduklarının %10'unu, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30'unu, hem görüp hem işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70'ini, yapıp söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadırlar (Çilenti, 1991:36). Öğrenme ile ilgili olarak yapılan araştırmalar, öğrenmelerin gerçekleşmesinde görsel betimlemelerin, eğitim teknolojilerinin ve öğretim materyallerinin önemli paya sahip olduğunu göstermektedir (Uyangör, ve Ece, 2010; Baki, Yalçinkaya, Özpınar, ve Uzun, 2009; Eliküçük, 2006; Şahin, 2003, Aktaran: **Karamustafaoglu**, 2012). Çünkü öğretim materyalleri bireye çoklu yaşantılar sağlar ve bu sayede öğrenmeler daha kalıcı olur. Ayrıca öğretim materyali, bireysel farklılıkları da dikkate aldığı için yani bireyin gelişimsel özellikleri dikkate alındığında onun ihtiyaçlarına cevap verdiği için öğrenme açısından önemlidir.

Öğretim materyalleri birey açısından da birçok yarar sağlamaktadır. Öğretim materyali kullanımının öğrenci açısından avantajları; öğrenmeyi kolaylaştırdığı, ilgi ve isteği artırdığı, aktif öğrenmeyi sağladığı, bireysel öğrenmeyi desteklediği, gerçek yaşama uygun öğrenme deneyimleri sağladığı, eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcılık becerilerini geliştirdiği şeklinde özetlenebilir (Akçay, Tüysüz, Feyzioğlu ve Oğuz, 2008; Apperson, Laws ve

Scepansky, 2006; Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2001; İşman, 2005; Knapp ve Glenn, 1996; Koşar ve ark., 2003; Lowry, 1999; Rıza, 2000, Aktaran: Kablan, Topan ve Erkan, 2013,).

Öğretme-öğrenme süreçlerinde öğretim teknolojilerinin kullanılmasıyla konular daha etkili sunulmakta ve öğretim daha zevkli hale gelmektedir (Demirel, 2002). Etkin olarak hazırlanan bazı öğretim materyalleri, öğretim ortamında öğretmenin gösterdiği tüm etkinlikleri (dikkat çekme, bilgiyi sunma, ipucu, katılım, alıştıırma ve tekrar yaptırma, dönüt sağlama, düzeltme ve değerlendirme) gösterebilmektedir (Şahin ve Yıldırım, 1999).

Öğretim teknolojileri ve materyal kullanımının gerekliliğini anlamak kadar bu materyallerin tasarım ve kullanım süreçlerine de hakim olmak gerekir. Öğretim teknolojileri ve materyallerin kullanımı genel olarak öğretmenlerimizin sorumluluğundadır. Bu nedenle öğretmenlerimizin bu öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerisine sahip olmaları gerekir. Günümüz eğitim anlayışının gerektirdiği materyal kullanımı ve bu materyalleri tasarlama becerisine sahip olmak öğretmenlerimize eğitim öğretim sürecindeki bazı değişkenler açısından kolaylıklar sağlamaktadır. Bu değişkenler sınıf yönetimi, kalıcı öğrenme, hedeflere ve kazanımlara ulaşmada etkililik şeklinde sıralanabilir. Yani öğretim teknolojileri ve materyallerden faydalanılarak sorunların yaşanmadığı daha düzenli bir sınıf ortamı oluşturulabilir, kalıcı ve anlamlı öğrenmeler sağlanabilir, hedef ve kazanımlara etkili bir şekilde ulaşılabilir. Yani öğretmenlerimizin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerilerine sahip olmaları ve bunları uygulamaya dönük öz yeterliliklerinin yüksek olması doğrudan veya dolaylı olarak öğrencilerimizin akademik başarısı, sınıf yönetimi gibi değişkenleri etkileyebilir.

Günümüzde eğitim alanında teknoloji kullanmak bir zorunluluk arz etmektedir. Bu nedenle öğretmenlere bu hususta bazı sorumluluklar düşmektedir. Çünkü öğrenme ortamını uygun hale getirme işi büyük ölçüde öğretmenlerindir. Bu nedenle teknoloji kullanımında öğretmenler kendilerini yetiştirmelidirler. Ancak bazı toplumsal yargılar bunu engellemektedir. Başkaları önünde başarısız olma, ilgili malzemeyi kullanamayıp bozma gibi fikirler öğretmenlerimizin kendini geliştirmelerine engel olmaktadır. Bunun en büyük nedenlerinden biri olarak lisans eğitiminde teorik olarak dersin verilmesi ama uygulamaya dökülememesi de gösterilebilir. Öğretmenlerin bu korkuları yenmeleri ve kullandıkça gelişmeleri için bilgisayar sahibi olmaları sağlanmalıdır. Bilgisayarlar aracılığı ile öğretmenler bilgi kaynaklarına ulaşabilmeli, üretilen eğitim materyali paylaşımı gerçekleştirilmeli ve sınıf içi eğitimde kullanılabilmesi sağlanmalıdır (Bilişim Şurası, 2002).

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi'nin 1999 yılında, "Çağdaş Öğretmen Profili" adlı çalışmasında çağdaş öğretmen; günümüz eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilecek, 21. yüzyılın bilgi teknolojisi toplumunda öğrencileri geleceğe hazırlayabilecek yeterlikte, kendi konu alanına hakim, öğrenciyi tanıma becerisine sahip, ders etkinliklerini planlayabilen, öğreteceği konunun niteliğine göre öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilen, eğitim ortamını daha verimli hale getirmek için kendine özgü taktikler geliştirebilen ve bilgi iletişim teknolojilerinden yararlanabilen kişi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca çağdaş bir öğretmen, öğrencilerine bilimsel yöntemi öğretmeli ve onları, karşılaştıkları problemleri bilimsel yolla çözebilecek duruma getirebilmelidir (EARGED, 1999, Aktaran: Akgül, 2010).

Eğitimde teknolojinin kullanılmasının en önemli nedeni öğrenmelerin daha etkili ve kalıcı olmasını sağlamaktır. Yapılandırmacı yaklaşımla birey, eğitim ortamda bilgiyi bulan ve kullanan aktif bir öğrenci haline gelmiştir. Bireylerin gelişim özelliklerine de bakıldığında

bilginin somut, yaşanabilir, gerçekçi şekilde sunulması öğrenci, açısından bilginin daha anlaşılır hale gelmesini sağlamaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Yine aynı şekilde sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerinin ne düzeyde olduğunu ortaya çıkarmaktır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile bazı demografik özellikleriyle ilişkisini ortaya çıkarmaktır. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Sınıf öğretmenlerinin özyeterlilikleri ne düzeydedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Sınıf öğretmenlerinin özyeterlilikleri ile hizmet süreleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesinin, öğretmen öz yeterliliklerini artırmada öğretim teknolojileri ve materyali tasarlama, kullanma konusuna dikkat çekeceği bu konuda öğretim teknolojileri ve materyali tasarlama eğitimine önem verileceği ve öğretmenlerin öz yeterliliklerinin artırılmasına faydalı olacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama modeli; geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu gibi belirlemeye çalışan yaklaşımdır ve araştırma konusu, olay, birey ya da nesne kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2002: 80). Yine çalışmada öğretmen özelliklerinin (cinsiyet, hizmet süresi, okutulan sınıf seviyesi) tespitinde bir tekil tarama modeli olan anlık tarama modeli kullanılmıştır. Yukarıda ifade ettiğimiz bu değişkenlerle öğretmenlerin öz yeterlilikleri ve öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek için de ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini 2016-2017 yılında Van ili Erciş ilçesinde çalışan 720 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya, 2016-2017 yılında Van ili Erciş ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda çalışan sınıf öğretmenleri arasından olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden gelişigüzel örnekleme yoluyla seçilen 312 sınıf öğretmeni katılmıştır. Gelişigüzel örnekleme, araştırmacının saptanan örneklem büyüklüğüne göre herhangi bir şekilde evrenin bir parçasını seçmesidir. Herhangi bir fakülteye gidip saptanacak sayıda rastlanan öğrenciyi örnekleme alma gelişigüzel örneklemedir (Arlı ve Nazik, 2001, s.75).

Tablo 1: Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin cinsiyete göre dağılımı

Hizmet süresi	N	%
1-3 yıl arası	156	50,0
4-6 yıl arası	69	22,1
7-9 yıl arası	40	12,8
10 yıl ve sonrası	47	15,1
Toplam	312	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %56,1 (175)'i bayan, %43,9 (137)'u erkektir.

Tablo 2: Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin hizmet süresine göre dağılımı

Cinsiyet	N	%
Bayan	175	56,1
Erkek	137	43,9
Toplam	312	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin hizmet süreleri %50 (156)' si 1-3 yıl arası, %22,1 (69)'i 4-6 yıl arası, %12,8 (40)'i 7-9 yıl arası, %15,1 (47)'i de 10 yıl ve sonrası şeklinde olduğu ortaya çıkmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama araçları olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği” ve “Uygulamaya Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Becerileri Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan “Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği” Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması ise Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından yapılmıştır. Ölçek 24 madde ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırmacılar, 628 adet Türk öğretmen adayı üzerinde yaptıkları çalışma sonunda, güvenilirlik değerlerini; toplam öz-yeterlilik puanı için 0,93; öğrenci katılımında yeterlik için 0,82; öğretimsel stratejilerde yeterlik için 0,86; sınıf yönetiminde yeterlik için 0,84 bulmuştur (Yavuz, 2009). Bizim yaptığımız güvenilirlik analizinde de Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0,905 bulunmuştur.

Yine araştırmada kullanılan “Uygulamaya Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Becerileri Ölçeği”, Varank ve Ergün (2009) tarafından “Uygulamaya Dayalı Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı Becerileri Ölçeği Geliştirme” adlı çalışmada kullanılmak amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 39 madde ve altı boyuttan oluşmaktadır. Araştırmacı ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0,95 olarak bulmuştur. Bizim yaptığımız güvenilirlik analizinde de Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0,922 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde SPSS22 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Bu program yardımı ile öğretmenlerin öz yeterlilik algıları için aritmetik ortalama, öz yeterlilik algılarının farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için t testi, ANOVA ve F testi kullanılmıştır. Öğretmenlerin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerilerinin öz yeterlilik algısına etkisine bakmak için de korelasyon analizi ve regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan istatistiksel çözümlerinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri maddeler halinde ele alınarak, bu alt problemlere ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemine cevap aramak için veriler analiz edilmiş ve tabloda gösterilen değerler elde edilmiştir.

Tablo 3: Sınıf öğretmenlerin öz yeterliliklerini betimleyen istatistik değerleri

Boyutlar	N	\bar{X}	Ss
Öğrenci katılımı	312	3,6983	,49443
Öğretim stratejileri	312	3,8474	,50915
Sınıf yönetimi	312	3,8910	,56201
Öz yeterlilik genel	312	3,8122	,46797

Tablo 3' te görüldüğü gibi öz yeterlilik ölçeği üç alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik puanlarına alt boyutlar bazında bakıldığında sınıf yönetimi boyutu ($X= 3,8910$) ile en yüksek aritmetik ortalamaya, öğrenci katılımı boyutu ise ($X= 3,6983$) ile en düşük aritmetik ortalamaya sahiptir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri öğrenci katılımını sağlamaları açısından öz yeterlilik inanç düzeylerine ilişkin kendilerini “oldukça yeterli” düzeyde algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre öğretmenlerin sınıfta öğretim yaparken, çalışması zor öğrencilere ulaşabildikleri, öğrencilerin eleştirel düşüncelerine yardımcı oldukları, derslere az ilgi gösteren öğrencileri derse motive edebildikleri, öğrencileri okulda başarılı olabileceklerine motive edebildikleri, öğrencilerin öğrenmeye değer vermelerine yardımcı olabildikleri, öğrencilerin yaratıcılığının gelişmesine yardımcı olabildikleri, başarısız bir öğrencinin dersi daha iyi anlamasına yardımcı olabildikleri ve çocukların okulda başarılı olmalarına yardımcı olmak için ailelerle destek olma konularında kendilerini yeterli hissettikleri ifade edilebilir.

Yine araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öğretim stratejileri kullanma alt boyutu açısından öz-yeterlilik inanç düzeylerine ilişkin kendilerini “oldukça yeterli” algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yani bu sonuca göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri öğrencilerin zor sorularına cevap verme, öğretilenlerin öğrenci tarafından ne kadar kavranıldığına değerlendirilme, öğrencileri değerlendirirken uygun ölçme sorularının

hazırlanma, derslerin öğrenci seviyesine uygun olmasını sağlama, farklı değerlendirme yöntemlerini kullanma, öğrencilere karışıklığı önlemek için uygun örnekler sunma, sınıfta farklı öğretim yöntemlerini kullanma ve çok yetenekli öğrencilere uygun öğrenme ortamı sağlama konusunda kendilerini oldukça yeterli algılamaktadır.

Yine elde edilen verilerin analizi sonucunda araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi alt boyutu açısından öz-yeterlilik inanç düzeylerine ilişkin kendilerini “oldukça yeterli” düzeyde algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Açıklamak gerekirse araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri sınıfta dersi olumsuz yönde etkileyen davranışları kontrol etme, öğrenci davranışlarıyla ilgili beklentilerini açık şekilde ortaya koyabilme, sınıfta yapılan etkinliklerin düzenli yürütülmesini sağlama, öğrencilerin sınıf kurallarına uymalarını sağlama, dersi olumsuz yönde etkileyen öğrencileri yatıştırma, uygun sınıf yönetimi sistemini oluşturma, problemlili öğrencilerin derse zarar vermesini engelleme konusunda kendilerini oldukça yeterli algılamaktadır.

Genel olarak bakıldığında araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri üç alt boyutta da kendilerini “oldukça yeterli” algılamaktadır. Yani araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri kendilerini derse öğrencilerin katılımını sağlama, öğretim stratejilerini kullanma ve sınıf yönetimi konusunda oldukça yeterli bulmaktadır. Ayrıca sınıf öğretmenleri alt boyutlar haricinde yani öz yeterlilik puanlarının genel ortalamasında da ($X = 3,8122$) aritmetik ortalama ile kendilerini “oldukça yeterli” algıladıkları görülmektedir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemine cevap aramak için veriler analiz edilmiştir ve bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4: Sınıf öğretmenlerin öz yeterlilik algılarının cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları

Boyutlar	Cinsi-yet	N	\bar{X}	Ss	t	Sd	p
Öğrenci katılımı	Bayan	175	3,67	,50	1,086	310	,278
	Erkek	137	3,73	,47			
Öğretim Stratejileri	Bayan	175	3,85	,47	,439	310	,661
	Erkek	137	3,83	,55			
Sınıf yönetimi	Bayan	175	3,86	,57	,772	310	,441
	Erkek	137	3,91	,54			

Öz yeterlilik genel	Bayan	175	3,79	,45	,531	310	,596
	Erkek	137	3,82	,48			

Öğretmenlerin öz yeterlilik algılarının cinsiyete göre t testi sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir. Öğretmenlerin öz yeterlilik algıları öğrenci katılımı boyutunda [$t(1,08)=.278$, $P>.05$], öğretim stratejileri boyutunda [$t(439)=.661$, $P>.05$] ve sınıf yönetimi boyutunda [$t(772)=.441$, $P>.05$] anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ayrıca öğretmenlerin genel öz yeterlilik algıları da [$t(531)=.596$, $P>.05$] cinsiyet değişkeni bakımından anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu verilere göre, sınıf öğretmenlerinin öğrenci katılımı boyutu, sınıf yönetimi boyutu ve öğretim stratejileri boyutunda bayan ve erkek olarak öz yeterlilik algılarının benzer olduğu söylenebilir.

Bu sonuçlar dikkate alındığında, öğretmenlerin özyeterlilik algılarının cinsiyet değişkenine göre öğrenci katılımı boyutu, öğretim stratejileri boyutu ve sınıf yönetimi boyutunda anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemine cevap aramak için veriler analiz edilmiştir ve sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5: Sınıf öğretmenlerin öz yeterlilik algılarının hizmet süresi değişkenine OneWay ANOVA testi sonuçları

Boyutlar	Varyansı nKaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p	Fark*
Öğrenci Katılımı	Gruplar arası	,602	3	,201	,819	,484	-
	Gruplar içi	75,424	308	,245			
	Toplam	76,026	311				
Öğretim Stratejileri	Gruplar arası	1,538	3	,513	1,997	,114	-
	Gruplar içi	79,083	308	,257			
	Toplam	80,621	311				
Sınıf Yönetimi	Gruplar arası	1,815	3	,605	1,933	,124	-
	Gruplar içi	96,417	308	,313			
	Toplam	98,232	311				
Öz Yeterlilik Genel	Gruplar arası	1,155	3	,385	1,772	,153	-
	Gruplar içi	66,952	308	,217			
	Toplam	68,108	311				

* 1.1-3 yıl, 2. 4-6 yıl, 3. 7-9 yıl, 4. 10 yıl ve sonrası

Yukarıdaki tablo incelendiğinde analiz sonuçları sınıf öğretmenlerin öğrenci katılımına yönelik öz yeterlilik algılarının hizmet sürelerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığını göstermektedir [$F=3-308$]=,819, $p>.05$]. Aynı şekilde analiz sonuçları sınıf öğretmenlerin öğretim stratejileri kullanımına yönelik öz yeterlilik algılarının hizmet sürelerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığını göstermektedir [$F=3-308$]=1,997, $p>.05$]. Yine analiz sonuçları sınıf

öğretmenlerin sınıf yönetimi alt boyutuna yönelik öz yeterlilik algılarının hizmet sürelerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığını göstermektedir [F=3-308)=1,933, p>.05]. Analiz sonuçları sınıf öğretmenlerin genel olarak öz yeterlilik algılarının hizmet sürelerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığını göstermektedir [F=3-308)=1,772, p>.05].

Sonuç olarak sınıf öğretmenlerinin hizmet süresi değişkenine göre özyeterlilik algılarının öğrenci katılımı, sınıf yönetimi ve öğretim stratejileri boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı, bu çerçevede hizmet süresi değişkeninin, sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı söylenebilir.

Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6: Sınıf öğretmenlerinin öz-yeterlilik algıları ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerilerine ilişkin korelasyon analizi sonuçları

	N	Ss	r	p
Genel Öz Yeterlilik	312	,46	,547**	,000
Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı Becerileri Genel	312	,41		

Tablo 6' daki korelasyon ilişkisine bakıldığında sınıf öğretmenlerinin genel öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri ile öz yeterlilikleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur ve korelasyonları incelendiğinde de pozitif orta düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir (r=0.547; p=0,000<0.05). Buna göre sınıf öğretmenlerinin genel öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arttıkça öz yeterlilikleri de artmaktadır.

Tablo 7: Sınıf öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri ve genel öz yeterlilik algılarına ilişkin regresyon analizi sonuçları.

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	P	F	Model (p)	R ²
Öz Yeterlilik Algıları	Sabit	1,894	11,274	,000	132,627	,000	,300
	Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı Becerileri	,547	11,516	,000			

Tablo 7'ye bakıldığında sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik algıları ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=132,627; p=0,000<0.05).

Tabloya bakıldığında sınıf öğretmenlerinin özyeterlilik algıları düzeyinin belirleyicisi olarak öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri değişkeni ile ilişkisinin (açıklayıcılık

gücünün) güçlü olduğu görülmüştür ($R^2=0,300$). Bu doğrultudan hareketle katılımcıların öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri, öz yeterlilik algıları düzeyini arttırmaktadır ($\beta=0,547$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sınıf öğretmenlerinin öz-yeterlilik algıları ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasındaki ilişki tespit etmeyi amaçlayan bu araştırmanın sonuçlarına göre:

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin verdiği cevaplardan yola çıkarak genel öz yeterlilik algılarının “oldukça yeterli” düzeyde olduğu saptanmıştır. Alt boyutlar bazında ise sınıf yönetimine yönelik öz yeterlilik algıları en yüksek ortalamaya, öğrenci katılımı alt boyutu ise en düşük ortalamaya sahiptir. Yapılan bazı araştırmalar ulaşılan bu sonuçları destekler niteliktedir. Örneğin ilköğretim öğretmenleri üzerinde araştırma yapmış olan Çimen (2007) araştırmasında öğretmenlerin her üç alt boyutta da kendilerini oldukça yeterli gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Turcan (2011) ise yaptığı bir araştırmada öğretmenlerin genel olarak öz-yeterlilik inançlarının yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yine sınıf öğretmenlerin öz yeterlilik algıları ve alt boyutları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ayrıca erkek öğretmenlerin ortalaması bayan öğretmenlerin ortalamasından daha yüksektir. Konuyla ilgili araştırmalara bakıldığında bazı araştırmalarda bu araştırma sonuçları ile benzer sonuçlar elde edildiği görülürken bazılarında farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Ay (2005) ve Usluel (2005)’in çalışmalarında öğretmen öz yeterlilik algısının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır. Ama Ekici (2006) ‘nin araştırma sonuçlarına göre ise öğretmen öz yeterlilik algısının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiş olduğu saptanmıştır.

Aynı şekilde sınıf öğretmenlerinin hizmet süresi değişkenine göre genel öz yeterlilik algıları ve alt boyutları farklılaşmamaktadır. Konu ile ilgili çeşitli araştırmalar bize farklı sonuçlar sunmaktadır. Zengin ve Kapıcı (2003); Ay (2005), kıdem değişkeninin öğretmen öz yeterlilik algıları üzerinde anlamlı farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Ekici (2006)’nin araştırma sonucuna göre ise kıdem değişkeninin öğretmen öz yeterlilik algısı üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca korelasyonlarına bakıldığında da pozitif orta düzeyde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bu doğrultuda sınıf öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arttıkça öz yeterlilikleri artmaktadır sonucuna ulaşılabilir.

Yine sınıf öğretmenlerinin genel öz yeterlilik algıları ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan analiz sonucunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu doğrultudan hareketle katılımcıların öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri, öz yeterlilik algıları düzeyini arttırmaktadır. Yani sınıf öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arttıkça öğretmen öz yeterlilikleri de artmaktadır.

Bu araştırmanın sonuçları doğrultusunda uygulamaya ve yapılacak çalışmalara yönelik öneriler aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerin öz yeterliliklerini yükseltmek için onların öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerilerini artıracak hizmet içi eğitim kursları açılabilir. Lisans eğitimi

sürecinde öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersi öğretmen adayları açısından daha verimli işlenebilir.İlgililer tarafından sınıf öğretmenlerine öğretim teknolojilerini ve materyallerini kullanması bakımından gerekli araç gereçler eksiksiz olarak temin edilebilir. Öğretim materyallerinin gerekli kural ve ilkelere göre nasıl tasarlanması gerektiği hususunda sınıf öğretmenlerine seminerler verilebilir hatta bilgilendirici kitapçıklar hazırlanıp sınıf öğretmenlerine ulaştırılabilir. Öğretmenlerin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerilerinin nasıl artırılacağı konusunda araştırmalar yapılabilir. Öğretmenlerin öz yeterliliğini hangi değişkenlerin yükseltebileceği konusunda araştırmalar yapılabilir. Derste öğretim amaçlı materyal kullanmanın öğrencinin akademik başarısına etkisi araştırılabilir. Öğretmen öz yeterlilik algısının öğrencilerin akademik başarısına etkisi araştırılabilir.Bu araştırma diğer branşlar için de yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akgül, Aslı (2010). *Öğretmenlerin Uygulamaya Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Becerileri Algılarının Öğrencilerin Seviye Belirleme Sınavı (SBS) Başarısı İle İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Albayrak, Fatma, T. (2015). *İlkokul Öğretmenlerinin Mesleki Değerleri İle Öğretmen Yetkinlikleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Arlı, M. ve Nazik, H. (2001). *Bilimsel araştırmaya giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ay, M. (2005). *Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Öğretimine İlişkin Öz yeterlilik Algıları*, Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Azar, Ali (2010). Ortaöğretim fen bilimleri ve matematik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançları. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi Cilt 6, Sayı 12, s. 235–252*
- Bilişim Şurası (2002). *Eğitim Grubu Okulöncesi Eğitim, İlköğretim ve Ortaöğretim Alt Komisyonu Raporu*, Ankara.
- Çapa, Yeşim, Çakıroğlu, Jale ve Sarıkaya, Hilal (2005). Öğretmen Öz yeterlilik Ölçeği Türkçe Uyarlamasının Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Eğitim ve Bilim. Cilt 30. Sayı 117. s. (74-81)*
- Çilenti, Kamuran (1991). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*, Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Çimen, S. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin tükenmişlik yaşantıları ve yeterlik algıları*.Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Demirel, Ö. (2002). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Özcan. (1999). *Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dolapci, Sibel (2013). Öğretmen Adaylarının Öz- Yeterlilik Algıları Ve Kaynaştırma Eğitimine Bakış Açılıarı. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Eker, Cevat (2014). Sınıf öğretmenlerinin öz-yeterlilik inanç düzeyleri üzerine bir araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2014, 7(1), 162-178*

- Ekici, G. (2006). Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Öğretmen Öz yeterlilik İnançları Üzerine Bir Araştırma, *Eğitim Araştırmaları*, 24.
- Ergin, Akif (1995). *Öğretim Teknolojisi ve İletişim*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Kablan, Zeynel, Topan, Beyda ve Erkan, Burak (2013). Sınıf İçi Öğretimde Materyal Kullanımının Etkililik Düzeyi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Bilimleri, EducationalSciences: Theory&Practice - 13(3)* s. 1629-1644
- Karamustafaoğlu, O.**, Çakır, R.ve Topuz, F. (2012). Fen Öğretiminde Öğretmenlerin Derslerinde Materyal ve Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, Niğde.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*(9. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kotaman, Hüseyin (2008). Öz yeterlilik inancı ve öğrenme performansının geliştirilmesine ilişkin yazın taraması. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi XXI (1)*, s. 111-133
- Kurt, T. (2012). Öğretmenlerin öz yeterlik ve kolektif yeterlik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, s.202
- Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri, *Okul Temelli Mesleki Gelişim (OTMG) Yayınları* (2005).
- Özerkan, Emre (2007). *Öğretmenlerin Öz-yeterlik Alguları ile Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Benlik Kavramları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Senemoğlu, Nuray (2001). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Gazi.
- Şahin Tuğba. Y. ve Yıldırım, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Anı Yayınevi.
- Tepe, Duygu (2011). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarını Belirleme Ölçeği Geliştirme*. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Turcan, H.G (2011). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin öz yeterlilik alguları ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Usluel, K. (2005). Öğretmen Adayları ve Öğretmenlerin Bilgi Okuryazarlığı Yeterliklerinin Karşılaştırılması, *Eğitim Araştırmaları*, 22.
- Uysal, İbrahim ve Kösemen, Selin (2013). Öğretmen adaylarının genel öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Mayıs 2013 Cilt:2 Sayı:2* s.217-226
- Üredi Işıl ve Lütfi Üredi (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine, Buldukları Sınıflara ve Başarı Düzeylerine Göre Fen Öğretimine İlişkin Öz yeterlilik İnançlarının Karşılaştırılması. *Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 2*.

- Varank, İlhan, Ergün, Selcen Süheyla (2009). Uygulamaya Dayalı Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı Becerileri Ölçeği Geliştirme. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı: 29.* s. 173-185
- Yavuz, D. (2009). *Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik Algıları ve Üst bilişsel Farkındalıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Yılmaz, M., Köseoğlu, P. Gerçek, C. ve Soran, H. (2004). Öğretmen Öz Yeterlik İnancı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, 58, 5.*
- Yılmaz, Miraç, Köseoğlu, Pınar, Gerçek, Cem. ve Soran, Haluk (2004). Yabancı Dilde Hazırlanan Bir Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 27:260–267.*
- Yüksel, Kenan (2010). *Rehber Öğretmen Adaylarının Özel Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberliğe İlişkin Öz Yeterlik Alguları*. Yüksel Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Zengin Kapıcı, U. (2003). *İlköğretim Öğretmenlerinin Öz yeterlilik Alguları ve Sınıf içi İletişim Örüntüleri*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

EXTENDED ABSTRACT

Self-efficiency is the person's organizing essential activities to show a definite performance and it is an attitude towards himself or herself about performing capacity successfully. (Bandura, 1997, Aktaran: UysalveKösemen, 2013). In other words, it is the person's self-confidence and belief about whether be able to perform an action or not. According to Ashton (1984), the beliefs of the teachers' self-efficiency are their expectations affecting the capacities of the students' performance. The beliefs of the teachers' self-efficiency are important. Because their beliefs affect the process of the education system and the success of the students. Bandura (1986) also indicates that the belief of a teacher's teaching self-efficiency is effective on the cases affecting the success at the classroom. (Aktaran: Eker, 2014).

The aim of this study is revealing the relation between the class teachers' self-efficiency with teaching technologies and talents of material designing. Descriptive scanning method used in the research. The population of the study forms the 720 class teachers working at province Van, town Erciş in 2016-2017. In the study, 312 class teachers has participated, these teachers have been chosen among the teachers working at the schools of the Ministry of National Education at province Van, town Erciş in 2016-2017 years, and they have been chosen by the way of using random sampling a kind of unlikely sampling methods.

In order to determine the sense of self-efficacy of the teachers participated the study, "Teacher self-efficacy scale" consist of 24 items, "Practical –Based Teaching Technologies" consist of 39 items, and "Talents of Material Designing Scale" have been applied. The data has been analyzed by the mean of SPSS Program. "T test" and "F test" have been used to look at whether or not arithmetic mean, self-sufficiency perception, teaching technologies and talents of material designing are different to the self-sufficiency perception level of the class teachers participated the study by mean of the program. Correlation and regression analysis have been

made in order to analyze the relation between teaching technologies and talents of material designing on teacher self-sufficiency perception. According to obtained data, it has been reached these results: The self-sufficiency perception of the class teachers is sufficient level. The self-sufficiency perception of the class teachers doesn't be come different according to gender and period of service factors. Teaching Technologies and talents of material designing of the class teachers affect the self-sufficiency perception of them. In other words, the self-sufficiency perception of the class teachers increases as long as teaching Technologies and talents of material designing of the class teachers increase.